

УДК 37.011.3-051:[331.54:005.336.2]-043.86](045)

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-3\(43\)-1162-1173](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-3(43)-1162-1173)

Кучеренко Ірина Анатоліївна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри технологій навчання, охорони праці та інклюзивної освіти, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Біла Церква, <https://orcid.org/0000-0001-8005-6757>

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О

Анотація. Фахова педагогічна комунікація є стрижнем професійної діяльності сучасного педагога, важливим засобом організації та здійснення навчально-виховного і навчально-виробничого процесу в закладі освіти загалом і реалізації педагогічного дискурсу на навчальному занятті зокрема. Мета статті – охарактеризувати особливості розвитку професійної комунікативної компетентності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти, окреслити шляхи її розвитку в умовах формальної освіти. Фахова педагогічна комунікація є складним утворенням, що складається із низки взаємопов'язаних компонентів (комунікативний, інтерактивний, перцептивний), різноманітних форм репродуктивних і продуктивних форм суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників навчально-виховного процесу, спрямованого на передачу навчальної інформації від педагога до здобувача освіти і забезпечення рефлексії між ними. Професійна педагогічна комунікація здійснюється в галузі освіти і покликана передусім забезпечити навчання і виховання здобувача освіти. Провідна роль у педагогічній комунікації належить саме педагогу. Доведено в межах статі, що розвиток професійної комунікативної компетентності педагогічного працівника, що органічно продовжує формування національно-мовної особистості сучасного педагога, має відбуватися системно і цілеспрямовано в умовах формальної освіти під час планового підвищення кваліфікації та в межах неформальної освіти постійно у процесі саморозвитку. При цьому акцентувати увагу потрібно на розвитку вмінь та навичок здійснення професійної комунікації, студіюванні особливостей фахової мови, розвитку культури мовлення та спілкування, комунікативної поведінки працівника закладу освіти. Розвиток професійної комунікативної компетентності й компетентності спілкування державною українською мовою передбачає вдосконалення фахової мовної компетентності відповідно до змін у сучасному Українському правописі; поглиблення та систематизації знань, умінь та навичок щодо дотримання чинних норм офіційно-ділового стилю мовлення; оволодіння чинними вимогами щодо оформлення офіційно-ділових паперів.

Ключові слова: професійна комунікативна компетентність педагога, фахова педагогічна комунікація, Український правопис, офіційно-ділова комунікація.

Kucherenko Iryna Anatoliivna doctor of pedagogical sciences, professor, Professor of the Department of Learning Technologies, Occupational Safety and Inclusive Education, Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education of State Higher Educational Institution «University of Educational Management» NAES of Ukraine, Bila Tserkva, <https://orcid.org/0000-0001-8005-6757>

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE OF A PEDAGOGIST VOCATIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION INSTITUTION

Abstract. Professional pedagogical communication is the core of the professional activity of a modern teacher, an important means of organizing and implementing the educational and educational and educational and production process in an educational institution in general and implementing educational discourse in an educational session in particular. The purpose of the article is to characterize the features of the development of professional communicative competence of a teacher of a vocational (vocational and technical) education institution, to outline the ways of its development in the conditions of formal education. Professional pedagogical communication is a complex formation consisting of a number of interrelated components (communicative, interactive, perceptual), various forms of reproductive and productive forms of subject-subject interaction of participants in the educational process, aimed at transferring educational information from the teacher to the student and ensuring reflection between them. Professional pedagogical communication is carried out in the field of education and is designed, first of all, to ensure the training and education of the student. The leading role in pedagogical communication belongs to the teacher. It is proved within the article that the development of professional communicative competence of a pedagogical worker, which organically continues the formation of the national-linguistic personality of a modern teacher, should occur systematically and purposefully in the conditions of formal education during planned advanced training and within the framework of informal education constantly in the process of self-development. At the same time, attention should be focused on the development of skills and abilities for carrying out professional communication, studying the features of professional language, developing a culture of speech and communication, and communicative behavior of an employee of an educational institution. The development of professional communicative competence and the competence of communication in the state Ukrainian language involves improving professional language competence in accordance with changes in modern Ukrainian

spelling; deepening and systematizing knowledge, skills and abilities regarding compliance with current norms of official business style of speech; mastering current requirements for the design of official business papers.

Keywords: professional communicative competence of a teacher, professional pedagogical communication, Ukrainian spelling, official business communication.

Постановка проблеми. Фахова педагогічна комунікація є стрижнем професійної діяльності сучасного педагога, важливим засобом організації та здійснення навчально-виховного і навчально-виробничого процесу в закладі освіти загалом і реалізації педагогічного дискурсу на навчальному занятті зокрема. На сучасному етапі модернізації освіти в Україні актуальним постає питання підготовки і перепідготовки педагогів нової генерації, котрі мають високий рівень сформованості особистісної фахової комунікативної компетентності, здатні якісно, творчо, ефективно реалізовувати навчальний процес у закладах освіти різних рівнів. Реалізація педагогами професійної діяльності державною українською мовою є важливою і необхідною для провадження освітньої діяльності, формування та розвитку здобувача освіти як майбутнього спеціаліста.

У закладах освіти педагог здійснює професійно-педагогічну комунікацію у конкретному освітньому середовищі. Професійно-педагогічна комунікація – це система безпосередніх чи опосередкованих зв'язків та взаємодій педагога зі здобувачами освіти, що реалізуються за допомогою лінгвістичних одиниць української мови, невербальних засобів, засобів комп'ютерної комунікації з метою передачі й обміну навчальною, навчально-виробничою інформацією, а також проектування та керування навчальним-виховним і навчально-виробничим процесом.

У чинних державних освітніх документах першою із ключових компетентностей визначено компетентність спілкування державною українською мовою, що передбачає розширення професійного словникового запасу, розвиток уміння лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, усно і письмово висловлюватися, сприймати, розуміти й інтерпретувати поняття і факти, використовувати мовні засоби в освітньому процесі, викликати почуття естетичного задоволення у спілкуванні, обирати мовні і мовленнєві засоби з урахуванням культури мовлення, морального кодексу і культурних традицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і методичні засади розвитку професійної комунікативної компетентності педагогів досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені (І. Бех, Н. Бібік, Н. Волкова, Н. Голуб, О. Горошкіна, І. Зязюн, С. Караман, О. Кучерук, А. Максимова, Л. Мамчур, М. Пентилюк, Л. Рускуліс, В. Сидоренко та ін.). Однак і нині питання розвитку й удосконалення професійної комунікативної компетентності сучасного педагога є актуальним, важливим і потребує дослідження.

Мета статті – охарактеризувати особливості розвитку професійної комунікативної компетентності педагога закладу ЗП(ПТ)О, окреслити шляхи її розвитку в умовах формальної освіти.

Виклад основного матеріалу. Фахова педагогічна комунікація є складним утворенням, що складається із низки взаємопов'язаних компонентів (комунікативний, інтерактивний, перцептивний), різноманітних репродуктивних і продуктивних форм суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників навчально-виховного процесу, спрямованих на передачу навчальної інформації від педагога до здобувача освіти і забезпечення рефлексії (зворотного зв'язку) між ними. Комунікативний компонент передбачає обмін інформацією між педагогом і здобувачем освіти, інтерактивний компонент полягає в обміні не тільки змістовою інформацією, а і комунікативними діями учасників освітнього процесу, перцептивний компонент передбачає встановлення взаєморозуміння на основі взаємосприйняття вчителя й учня один одного. На думку О. Жирун зазначає, «професійно-педагогічна комунікація належить до так званих соціономічних видів діяльності, де спілкування зі сторони, що супроводжує трудову діяльність, перетворюється на професійно значущу. Це зумовлює необхідність розгляду комунікативної сторони професійно-педагогічної діяльності, зважаючи на те, що спілкування виступає і як засіб розв'язання освітніх завдань, і як соціально-психологічне забезпечення освітнього процесу, і як спосіб організації взаємостосунків у системі «педагог–педагог», «педагог–учень» [2, С. 100].

Професійна педагогічна комунікація здійснюється в галузі освіти і покликана передусім забезпечити становлення, формування, розвиток, навчання та виховання здобувача освіти у процесі цілеспрямованої організованої діяльності. Учасники такого спілкування – педагог, вчитель, вихователь, викладач, тьютор, дошкільник, учень, студент. Провідна роль у педагогічній комунікації належить саме педагогу, котрий здійснює професійну діяльність державною українською мовою.

Чинні державні документи декларують функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України, використання державної української мови в закладах освіти.

У Законі України «Про освіту» у статті 7 «Мова освіти» задекларовано: «Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. ... Держава гарантує кожному громадянину України право на здобуття формальної освіти на всіх рівнях (дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої), а також позашкільної та післядипломної освіти державною мовою в державних і комунальних закладах освіти. Особам, які належать до національних меншин України та корінних народів, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та початкової освіти мовою відповідної національної меншини чи корінного народу, поряд із державною мовою» [4].

Відповідно до статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3], посадові та службові особи підприємств, установ і організацій державної й комунальної форм власності, тобто керівники закладів освіти, працівники органів управління освітою, педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до закладів освіти та/або наукових установ і працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови, зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків. Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3], державна мова є робочою мовою спілкування для підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей. Тобто державна мова має застосовуватися в робочий час науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками закладів освіти. У законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у статті 21 задекларовано: «Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. ... Заклади освіти забезпечують обов'язкове вивчення державної мови, зокрема заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, в обсязі, що дає змогу провадити професійну діяльність у вибраній галузі з використанням державної мови. [3]». Стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» визначає, що «мовою обслуговування споживачів в Україні є державна мова» [3]. У сфері освіти це стосуються закладів освіти, підприємств, установ та організацій всіх форм власності, фізичних осіб-підприємців, які надають освітні послуги. Державною українською мовою має здійснюватися освіта будь-якого рівня та форм: очна, заочна, дистанційна, мережева, екстернатна, сімейна тощо, надаватися освітні послуги, навчання будь-якій професії, навчання через мережу Інтернет, телебачення/радіо, поштою.

Міністерство освіти і науки України (лист від 17.09.2019 р. року «Про застосування державної мови в освітньому процесі» та лист 01.02.2018 р. «Щодо застосування української мови в освітній галузі») декларує, що державна мова має використовуватися в межах освітнього процесу, під час проведення навчальних занять (крім занять із навчальних предметів, які, згідно з освітньою програмою закладу освіти, викладаються іноземними мовами або мовами корінних народів і національних меншин), у спілкуванні вчителів, викладачів, іншого персоналу закладів освіти як зі здобувачами освіти (вихованцями), так і між собою.

У закладах освіти педагог здійснює фахову комунікацію у конкретному освітньому середовищі. Фахова комунікація як система безпосередніх чи опосередкованих взаємозв'язків та взаємодій педагога зі здобувачами освіти реалізуються за допомогою мовних сучасної засобів української літературної

мови відповідно до чинних державних вимог та стандартів. Глибоке знання української літературної мови, відповідний рівень культури усного та писемного мовлення є необхідним складником і показником фахової комунікативної компетентності педагога закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Комунікативна компетентність становить «комунікативний потенціал особистості, що характеризує її комунікативні здібності, можливості та визначає якість, успішність її спілкування в різних сферах життєвої діяльності. Комунікативна компетентність визначається врахуванням самотійності мовленнєвої діяльності особистості і є практичним аспектом проблеми взаєморозуміння, відображає рівень культурного розвитку особистості в суспільстві, є одним із чинників виховання толерантності, взаєморозуміння, показником поінформованості учасника спілкування у сфері комунікації» [5].

Комунікативна компетентність як складне і багатогранне поняття містить основні складники: мовленнєву, мовну, соціокультурну, діяльнісну, дискурсивну компетентності. Відповідно до визначеної у статті мети, звернемо увагу на мовну компетентність особистості. Мовна компетентність включає такий складник, як орфографічна компетентність, що передбачає засвоєння норм сучасного Українського правопису. Нині в Україні набула чинності нова редакція Українського правопису, вивчення якого є необхідним для педагогічних працівників професійної (професійно-технічної) освіти задля підвищення рівня їхньої комунікативної, мовної компетентності і належного забезпечення реалізації освітнього процесу. Офіційно-ділова комунікація у сучасному суспільстві набуває нових тенденцій її реалізації, зумовлених потребами й запитамі соціуму і вимогами та нормами, які затверджують чинні державні стандарти. Безперечно, важливим складником фахової комунікативної компетентності сучасного педагога є вміння та навички правильно здійснювати офіційно-ділову комунікацію, яка впливає на досягнення успіху в професійній діяльності. Нині українське суспільство, послуговуючись державною українською мовою у різних сферах життя, прагне до високого рівня культури власного мовлення, особливо в сфері офіційно-ділової і професійної комунікації. Вільне володіння державною українською мовою у професійній, зокрема офіційно-діловій комунікації, є важливою умовою втілення соціально-педагогічної парадигми неперервної освіти, оскільки забезпечує продуктивність та результативність, правильність і доречність комунікативної діяльності сучасного педагога, формує усвідомлену й нормативну мовну поведінку, осмислену мовну свідомість, є основою самореалізації, духовного й інтелектуального зростання викладача.

Розвиток й удосконалення професійної комунікативної компетентності педагогічного працівника ЗП(ПТ)О, що органічно продовжує формування національно-мовної особистості сучасного педагога, має відбуватися системно і цілеспрямовано в умовах формальної освіти під час планового

підвищення кваліфікації та в межах неформальної освіти постійно у процесі саморозвитку. При цьому акцентувати увагу потрібно на розвитку вмінь та навичок здійснення професійної комунікації, студюванні особливостей фахової мови, розвитку культури мовлення та спілкування, комунікативної поведінки працівника закладу освіти.

Необхідністю розвитку й удосконалення професійної комунікативної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О зумовлена потребою якісного здійснення професійної діяльності, провадження освітнього процесу, реалізації комунікативної взаємодії між педагогами і здобувачами освіти.

У Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України передбачено вивчення курсу «Фахова комунікація педагогічного працівника ЗП(ПТ)О: нормативні аспекти та стандарти» для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти галузі знань 01 «Освіта» на всіх етапах курсів підвищення кваліфікації за різними моделями навчання (очною, заочною, очно-дистанційною, дистанційною).

У процесі розвитку фахової комунікативної компетентності педагога ЗП(ПТ)О нині акцентовано особливу увагу на:

- засвоєнню норм і правил Нової редакції «Українського правопису» задля вдосконалення їхнього фахового мовлення, забезпечення високого рівня мовної (орфографічної) компетентності педагогічних працівників, котрі забезпечують урочну і позаурочну діяльність в закладах професійної (професійно-технічної) освіти;
- опануванню чинних вимог та стандартів щодо створення й оформлення різних жанрів офіційно-ділового стилю мовлення української літературної мови задля забезпечення нормативного провадження сучасними педагогами правильної й ефективної офіційно-ділової комунікації.

З урахуванням означеного, розвиток професійної комунікативної компетентності й компетентності спілкування державною українською мовою передбачає вдосконалення фахової мовної компетентності відповідно до змін у сучасному Українському правописі; поглиблення та систематизації знань, умінь та навичок щодо дотримання чинних норм офіційно-ділового стилю мовлення; оволодіння чинними вимогами щодо оформлення офіційно-ділових паперів.

Відповідно до вище зазначеного, перед педагогами ЗП(ПТ)О під час планового підвищення кваліфікації постає низка ключових завдань:

- оновлення, поглиблення і систематизація знань із сучасної орфографії на основі нової редакції «Українського правопису»;
- розвиток, удосконалення комунікативної, мовної, орфографічної компетентності, відповідно до змін у сучасному Українському правописі;
- забезпечення мотивації і внутрішньої потреби у дотриманні норм сучасного Українського правопису;

- формування правильного і чіткого розуміння важливості та необхідності, відповідно до чинних державних вимог, використання української мови у професійній діяльності педагога задля забезпечення реалізації освітнього процесу і здійснення позааудиторної діяльності;
- поглиблення знань про офіційно-діловий стиль мовлення, офіційно-ділову комунікацію, мову професійного спілкування;
- систематизація знань про усні та писемні форми офіційно-ділового стилю мовлення;
- засвоєння чинних вимог та стандартів офіційно-ділової комунікації;
- опанування мовних, жанрових, соціолінгвістичних та соціокультурних особливостей сучасної офіційно-ділової мови;
- формування вмінь та навичок створювати різні жанри офіційно-ділового стилю відповідно до чинних вимог та стандартів;
- вдосконалення вмінь дотримуватися норм мовного оформлення та редагування офіційно-ділових документів;
- розвиток й удосконалення вмінь здійснювати ефективну офіційно-ділову комунікацію.

Фокус такого розвитку професійної комунікативної компетентності зосереджено на безперервний професійний розвиток педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, здатних до організації освітнього процесу державною українською мовою на високому науково-методичному рівні, здатних до реалізації ділової сфери комунікації, професійного ділового мовлення. Акцент зроблено на розвиток фахової комунікативної компетентності педагогів ЗП(ПТ)О із питань: концептуальних засад сучасного Українського правопису [6], ключових змін у чинній редакції Українського правопису, орфографічних норм української літературної мови, орфографічної правильності писемної форми української мови професійного спілкування; концепцій, стандартів і норм офіційно-ділової комунікації (ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» [1]), дотримання вимог офіційно-ділового стилю мовлення, правильності провадження офіційно-ділової комунікації у різних сферах професійної комунікативної взаємодії.

У процесі розвитку професійної комунікативної компетентності передбачено опанування таких тем:

Тема 1. Імплементация нової редакції Українського правопису у фаховому спілкуванні педагога ЗП(ПТ)О.

1. Державна українська мова – мова професійного спілкування.
2. Законодавчі основи професійної комунікації.
3. Застосування нової редакції Українського правопису в освітньому процесі та професійній діяльності.
4. Орфографія. Основні орфографічні поняття.
5. Історичні аспекти розвитку українського правопису.

6. Чіткі зміни в Українському правописі 2019 р.

7. Допустова варіантність в Українському правописі 2019 р.

Тема 2. Офіційно-ділова комунікація: чинні вимоги і стандарти.

1. Офіційно-ділова комунікація: стилістичний аспект реалізації.

2. Історія становлення офіційно-ділового стилю української мови

3. Основний вид офіційно-ділової комунікації – документ.

4. Сучасні вимоги до оформлення документів.

5. Оформлення документів. ДСТУ 4163:2020.

Тема 3. Нормативна правильність української мови професійного спілкування.

1. Уваги до правопису іменника.

2. Особливості ступенювання прикметників.

3. Складні випадки відмінювання і правопису числівника.

4. Правописні особливості вживання займенника.

5. Відмінювання і правопис дієслів.

6. Правопис слів іншомовного походження.

7. Правопис власних назв.

Важливим складником процесу розвитку фахової комунікативної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О є підсумковий контроль, який передбачає виконання тестових завдань. Наприклад:

1. Правильно утворено фемінітиви у рядку

а) перукар – перукарниця;

б) професор – професорка;

в) верстальник – верстальникия;

г) директор – директриса.

2. У котрому рядку слово іншомовного походження написано правильно?

а) проектувати;

б) проєкт;

в) конвеєр;

г) проекція.

3. Слова архі/складний, гіпер/маркет, макро/економіка, преміум/клас, топ/менеджер пишуться

а) разом;

б) окремо;

в) через дефіс;

г) з великої букви.

4. У котрому рядку всі слова пишуться з ь?

а) брен...кіт, дон...ка, нян...ка, кобзар..., с...огодні;

б) т...мянний, різ...бяр, радіст..., сміливіст..., корис...тю;

в) косит...ся, лял...ці, виховател...ці, дівчинон...ці, атал...є;

г) майбутн...ого, мен...ший, ател...є, перевір...те, Уман...щина.

5. У котрому рядку всі слова написано правильно?
- а) Дікенс, Б'юкінгем, Бісмарк;
 - б) Тékкерей, Діккенс, Шерлок;
 - в) Бékкі, Стокгольм, Джексон;
 - г) Діккінсон, Бекі, Текерей.
6. Слова з першим іншомовним компонентом анти-, контр-, віце-, екс-, лейб-, обер-, штабс-, унтер- пишуться
- а) окремо;
 - б) разом;
 - в) через дефіс;
 - г) у лапках.
7. У котрому рядку допущено орфографічну помилку?
- а) пів аркуша, пів години, пів яблука, пів відра, пів міста;
 - б) пів зошита, пів-Києва, пів'яблука, півколо, напівоберт;
 - в) пів ями, пів України, пів огірка, півмісяць, півострів;
 - г) пів ящика, пів Європи, пів Києва, півзахист, півколо.
8. У котрому рядку всі слова пишуться через дефіс?
- а) будь/чий, який/небудь, хтозна/з/ким, казна/що, що/небудь;
 - б) будь/що, казна/кого, де/з/ким, казна/що, що/небудь;
 - в) з ким/небудь, будь/хто, казна/який, кого/небудь, хтозна/який;
 - г) де/в/кого, де/що, хто/сь, будь-яким, казна/де.
9. У котрому рядку допущено орфографічну помилку?
- а) згрупувати, згаснути, здогадатися, змазати, змарнувати;
 - б) скрутити, стерти, схвилювати, скінчити, створити;
 - в) збирати, збити, склепати, зпекти, звернути;
 - г) спрацювати, стерти, спекти, сфотографувати, звити.
10. У котрому рядку всі слова пишуться із подвоєнням?
- а) закон...ість, груп...а, під...ашок, брут...о, електрон...ий;
 - б) осін...ій, тон...а, дол...ар, закон...ість, ір...еальний;
 - в) закон...ий, грип..., кол...ектив, нет...о, сум...а;
 - г) священ...ник, письме...ник, ден...ий, закон...ий, від...зеркалення.
11. Слова супер/маркет, макро/економіка, преміум/клас, топ/менеджер пишуться
- а) разом;
 - б) окремо;
 - в) через дефіс;
 - г) з великої букви.
12. Під час оформлення сторінки документа можна
- а). На другу сторінку переносити тільки підпис.
 - б). Відривати один рядок тексту чи слова від попереднього абзацу.
 - в). Першу сторінку документа друкувати на бланку, другу й наступні – на чистих аркушах паперу.
 - г). Переносити слово на межі сторінок.

13. Документ датується днем його
- а). Підписання, затвердження.
 - б). Підписання, затвердження, реєстрації.
 - в). Днем підписання, затвердження, прийняття, реєстрації.
 - г). Днем підписання, затвердження, прийняття, реєстрації, засідання, друкування, звітування.
14. Поняття грифу погодження розкрито в рядку
- а). Містить стислий виклад змісту документа.
 - б). Свідчить про відповідальність особи за його зміст.
 - в). Напис, зроблений посадовою особою, що висловлює згоду або незгоду з його змістом.
 - г). Зовнішнє узгодження проєкту документа.
15. Виберіть правильний варіант оформлення дати
- а). 12. 07. 2025 р.; 17. 09. 2026 р.; 02 липня 2027 року.
 - б). 25. 08.26; 25 січня 2025 року; 2011. 02. 28.
 - в). 19.08.2028; 2 червня 2027 р.; 26. 6. 2028.
 - г). 2.08. 2027; 23 лютого 2029 року; 12. 5. 2028.
16. Нова система рубрикації тексту ґрунтується на використанні
- а). Арабських цифр.
 - б). Римських цифр.
 - в). Арабських і римських цифр, великих та малих літер.
 - г). Цифр, слів і літер.
17. Гриф обмеження доступу до документа проставляють
- а). Без лапок на верхньому березі у правому куті першої сторінки документа.
 - б). Без лапок на нижньому березі у лівому куті першої сторінки документа.
 - в). Без лапок на верхньому березі у лівому куті першої сторінки документа.
 - г). Без лапок на нижньому березі у правому куті першої сторінки документа.

Висновки. Розвиток професійної комунікативної компетентності є важливим чинником удосконалення професійної компетентності сучасного педагога як висококваліфікованого фахівця нової формації, котрий має високий рівень особистісної комунікативної компетентності, набув компетентності спілкування державною мовою, імплементує концепцію сучасної редакції Українського правопису у суспільній та професійній діяльності, дотримується вимог і стандартів офіційно-ділового стилю мовлення. В умовах сьогодення завдання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, закладів вищої освіти – здійснювати освітній процес державною українською мовою і готувати висококваліфікованих фахівців, котрі володіють державною мовою в усній та писемній її формах у різних сферах і ситуаціях комунікації. Реалізація педагогами навчально-виховної і навчально-виробничої діяльності державною українською мовою є важливою і необхідною для формування і розвитку національно-мовної особистості здобувача освіти, майбутнього спеціаліста, фахівця нової генерації. Перспективи подальших досліджень вбачає у дослідженні питання підготовки і реалізації навчально-педагогічного дискурсу в системи професійної (професійно-технічної) освіти.

Література:

1. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://document.vobu.ua/doc/6310>
2. Жирун О. А. Педагогічна комунікація в аспекті професійної ідентичності. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2010. Вип. 1. С. 100–104.
3. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
4. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Кучеренко І., Мамчур Л. Основи мовної комунікації : навчальний посібник. Умань : Візаві, 2018. 270 с.
6. Український правопис. Харків : Фоліо, 2021. 348 с.

References:

1. DSTU 4163:2020 «Unifikovana systema orhanizatsiino-rozporiadchoi dokumentatsii. Vymohy do oformlennia dokumentiv». [DSTU 4163:2020 "Unified system of organizational and administrative documentation. Requirements for document execution"]. Retrieved from: <https://document.vobu.ua/doc/6310> [in Ukrainian].
2. Zhyrun O. A. (2010). Pedahohichna komunikatsiia v aspekti profesiinoi identychnosti. [Pedagogical communication in the aspect of professional identity]. *Visnyk NTUU «KPI». Filosofiia. Psykholohiia. Pedahohika*. 1, 100–104. [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia funktsionuvannia ukrainskoi movy yak derzhavnoi». [The Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language"]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». [The Law of Ukraine "On Education"]. (n.d.). [zakon.rada.gov.ua](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
5. Kucherenko I., Mamchur L. (2018). Osnovy movnoi komunikatsii. [Basics of verbal communication]. Uman : Vizavi. [in Ukrainian].
6. Ukrainskyi pravopys. Kharkiv : Folio, 2021. 348 s. [in Ukrainian].